

Piippujen Ympärillä

VARKAUS-SEURA RY
www.varkaus-seura.fi

Pietarin kesässä

Olin vaimoni Tuulan kanssa kesämatkalla Pietarissa taapaamassa entisiä työkavereita. Teimme myös mökkimatkan Sasnoviin, entiseen Rautuun. Oli helppoa ja mukavaa matkustaa Vainikkalasta Pietariin uudella Allegro-junalla. Silloin, kun olin työssä Pietarissa, oli aivan luonnollista, että matka tehtiin Nuijamaan tulin kautta omalla autolla. Nyt autoilu ei innosta, kun Pietarissa on niin paljon autoja. Pietarin kadut ovat hyvässä kunnossa verrattuna parinkymmenen vuoden takaiseen aikaan. Myös liikennekäyttäytyminen on parantunut. Se johtunee sekä tehostetusta valvonnasta että korkeista sanktioista sääntöjä rikottaessa.

Kun meidän kuljettajanimme toimi tuttavaperhe yli kahdenkymmenen vuoden takaa, oli perillepääsy varmistettu. Tutustuessamme kaupungin uusiin teihin oli vain todettava, miten nopeasti ne oli rakennettu. Asuessamme Pietarissa ei monikaistaisista moottoriteistä ollut tietoaakaan. Nyt mökkimatka alkoi pitkin upouutta moottoritietä kohti entistä Rautua. Tämä tie valmistuu nopealla aikataululla jatkuen Raudusta Sortavalaan ja Petroskoihin. Tällaisen tien rakentaminen on merkki varakkaasta valtiosta. Käytössä ovat uudet koneet ja isot autot. Valmiin tien ympäristöt viimeistellään samalla kertaa tien valmistuessa.

Ystävperheen mökillä en ollut käynyt viiteen vuoteen. Sama Asta-myrsky kuin meillä muutama vuosi sitten, kaatoi sielläkin kaikki isot puut. Nyt nurmikko ja uusi puusto aloittelevat kasvuaan tuhoutuneen tilalle. Tälle mökkialueelle on viime vuosina rakennettu paljon uusia mökkejä, joita datsoitki sanotaan. En kuitenkaan näe rakennuksista mitään yhtymää meidän sanaamme mökki, sillä sikäläiset rakennusryhmit ovat suurehkoja. Näkemääni siteeraan presidentti Paasikiven sanontaan: Tämä on hirmuista! katsellessani uusia datsoja ulkopuolelta. Mutta meidän saunomisemme ”oikealla” mökillä Raudussa oli taas kerran hieno kokemus.

Matkamme aikana vietimme yhden syntymäpäivän ja juhlimme yhtä hääpäivää. Kävimme myös ystäväme hautamuistomerkillä. Kesä jäi kauneimmilleen Pietariin, kun Allegro-juna toi meidät takaisin kotiin. Pitkät viisumit mahdollistavat molemminpuoliset tapaamiset usean kerran vuodessa.

Nyt on aika valmistautua elokuussa Mikkelissä vietettävälle Suomen Kotiseutuliiton Kotiseutupäiville.

Terveiset Viitasaarelta ja hyvää kesän jatkoa!

Raimo Sikanen,
Varkaus-seura ry:n puheenjohtaja

Kesäharrastuksena kirkkovenesoutu

Viltinrannan laiturilla on keskiviikkoiltain vipinää. 12-metrinen kirkkovene lipuu trailerilta veteen ja soutajat laskeutuvat alas veneeseen omille soutuaikeilleen. Veneessä soutaa seitsemän airoparia eli 14 soutajaa ja venettä ohjaa perämies. Soutajat säättävät jalkatukensa oikeaan asentoon ja testaavat penkkinsä liukumisen. Jalat sidotaan kiinni jalkatukiin.

- Aivot taakse ja kolmannella lähdetään! kuuluu perämiehen oh-

jeistus. Tahtiairoparin takana olevat soutajat tuijottavat punaisia tahtiairojen lapoja. Kun ne liikkuvat, liikkuu kuusi muutakin airoparia samaan tahtiin. Aivot molskahtavat veteen, kourussa olevat jalat suoristetaan, airolla kauhaistaan vettä ja nostetaan airo ylös. Liike toistuu, toistuu ja toistuu tuhansia kertoja kesän aikana.

Soutu on tehokas kuntoilumuoto. Kaikki tärkeät lihasryhmät osallistuvat liikkeeseen. Eniten käytetään jalkojen lihaksia, joista soutuun

Sulkavan soudut vuodelta 2011. Kuva: Marketta Mikander.

Varkautelaisten kotiseutuhenki ja kulttuuriympäristö

Koko ikänsä tai ainakin kauan aikaa samalla paikkakunnalla asuvien ihmisten sanotaan juurtuvan asuinpaikkaansa. Heitä sitovat asuinpaikkaansa eletyt elämäkokemukset ja tutut ihmiset, mutta niiden lisäksi yksi tärkeä paikallisuuden osa ovat paikkakunnan rakennukset ja paikat, joihin liittyy muistoja. Sanalla tehdas on varkautelaisille aivan oma ja erityinen merkitys, ja niin on myös eri kaupunginosien nimillä. Koko yhteisö syntyi aikanaan tehtaan ehdoilla, ja työläisten asuttaminen siedettävään oloihin oli yksi tapa varmistaa, että he pystyivät työskentelemään tehokkaasti ja tuottavasti. Ahlströmien ajan teollisuuskaupunkivision luominen aloitettiin tehtaan vierestä Kommilasta. Siellä asuttiin monen perheen kaksikerroksisissa puutaloissa. Myöhemmin tehtaan työntekijät pääsivät muissa heitä varten suunnitelluissa kaupunginosissa kiinni omakotitaloasumiseen eli suomalaisen perheen unelmasumumuotoon. Myös omakotialueet toteutettiin tehtaan voimakaalla tuella. Asiaan panostamista osoittaa mm. se, että kaavoitus- ja rakennussuunnittelutyössä toimi jo silloin alansa huipuksi noussut Alvar Aalto.

1950- ja 1960- lukujen Varkaudessa oli hyvin käytännöllistä asuttaa tehtaalla työssä käyvät tehtaan välittömään läheisyyteen. Ennen autoistumisen aikaa töissä käytiin joko jalan tai polkupyörällä. Myös jälkikasvu ajateltiin, ja esimerkiksi koulunkäynti järjestettiin tehtaan läheisyyteen rakennettuun tiilira-

saadaan voimaa parhaiten. Kädet, hartiat, selkä ja vatsa tekevät uutterasti työtä koko soudun ajan. Airoa puristavia sormia on muistettava rentouttaa usein.

Kirkkovenesoutu on sosiaalinen liikuntamuoto. Yksin ei isoa venettä jaksa soutaa! Jokaisen soutajan osuus on merkittävä. Harjoituksissa on mukava rupatella soutu-parin kanssa ja juomataukojen aikana muidenkin kanssa. Vaikka perämiehen tehtävänä on veneen ohjaaminen ja soutajien ohjeistaminen aina parempaan soutuun, perämies voi hauskuuttaa jutuillaan airon varressa olevia. Sulkavan suursoudut on monen kirkkoveneseuran päätapahtuma, johon treenataan ahkerasti. Sulkavan soutu matka on lähes 60 km, joten yhteistä tahtoa matkan soutamiseen tarvitaan.

Kirkkovenesoutu on tehokasta, sosiaalista ja ekologista, sillä energiana käytetään lihasvoimaa. Soudussa kiinnostaa luonnonläheisyys. Kevään ensimmäiset harjoitukset soudetaan heti jäiden lähdettyä. Veneestä voi nähdä lehtien puh-

keamisen ja vihreän värisävyn tummenemisen kesän edetessä. Voi nähdä vesikasvillisuuden runsauden, vesilintuperheiden onnen ja jopa hirviä uintimatallaan. Kesäasukkaat mökeillään vilkuttavat innokkaasti ohi lipuville soutuajille. Toinen toistaan upeampia maisemia heijastuu soutajan silmiin.

Veneessä ja järvellä ollaan tietysti luonnon armoilla. Laiturista lähdetäessä voi aurinko paistaa, mutta jo Kinkamon selällä taivas saattaa revetä ja antaa vesiryöpyyn niskaan. Sadekuurot kastelevat armottomasti ja tuuli piiskaa airoja raivokkaasti, mutta soutu jatkuu. ”Minkä kesä kastelee, sen se myös kuivaa”, on soutuajillekin tuttu sanonta.

Jos miettii kesäistä harrastusta, niin kirkkovenesoutu on yksi sellainen. Voi seurata luonnon tapahtumia, liikkua ulkona, olla hyvässä seurassa ja mikä on paras, voi hoitaa omaa kuntoaan ja samalla nauttia kauniista Suomen luonnosta.

Ahlströminkatua rakennetaan 1920-luvun alkuvuosina. Kuva: Varkauden museon kokoelmat.

kennukseen. Nyt on toinen aika ja Varkaus on uudenlaisten haasteiden edessä. Mitä rakennettu kulttuuriympäristö merkitsee varkautelaisille? Laura Leppänen Navitas Kehitys Oy:ssä luotsaama Vanha Varkaus hanke pohtii osaltaan tätä aihetta. Kommilassa entisen Tehtaan kouluun ja sitä ympäröivään puutaloalueeseen rajautuva hanke yrittää löytää alkuperäisestä käytöstään vapautuneille rakennuksille uutta ja taloudellisesti järkevää käyttöä. Tämä työ on omalla tavallaan tärkeää myös rakennusten nykyisille omistajille, kaupungin kaavoituksesta ja kaupunkisuunnittelusta vastaaville viranomaisille ja myös rakennusten nykyisille käyttäjille. Kunnossapitokustannuksiin ja -mahdollisuuksiin vaikuttaa lisäksi alati kiristynyt turva- ja rakennusvalvontalainsäädäntö. Kaikkea ei voi säilyttää, mutta mikä on toinen äärivaihtoehto? Jos esimerkiksi koko Kommila tasattaisiin maan tasalle, ja rakennettaisiin uusi uljas moderni kaupunginosa. Mitä se vaikuttaisi

varkautelaisten mielenmaisemaan? Tuntisivatko varkautelaiset vanhalla paikalla olevan uuden ympäristön omaksi viihtyisäksi Varkaudekseen, vai tuntuisiko heitä, että he eivät oikein ole enää mistään kotoisin?

Maalaispaikkakunnilla kotiseutuhenkä nostatetaan usein kotiseutumuseolla, joka on hyvin usein hirsistä rakennettu vanha maalaistalo. Hirsitalo kertookin ytimekkäästi omaa tarinaansa maalaispaikkakunnan menneisyydestä. Varkautelaisten siunaus ja kirkous on, että koko kaupunki on teollisuuden ja teollisuusyhteiskunnan muistomerkki. Sellaiseksi se on luokiteltu myös valtakunnallisessa kulttuuriympäristöjen suojeluluokituksessa. Kaiken järjen mukaan kaupungin ilmeen on oltava tulevaisuudessakin jotakin uutta ja jotakin vanhaa. Mutta missä suhteessa? Sen päättävät liike-elämä, kaupunkilaiset, virkamiehet ja päättäjät.

Jarmo Koponen/Varkauden museot

Kesän tuoksu ja maku

Maku huulilla ja tuoksu nenässämme kertoo, että on kesän aika. Mansikat, maistelen niitä ja tunnen, että maku ja tuoksu herättää meidät kesän lumoihin.

(Birgit Sundgren)

Auli Rummukainen

PORTTI

Ravintola Tyyskänhovi

Wredenkatu 4, Varkaus. P.040 717 8491

www.tyyskanhovi.com

Warkop

Puuovet ja saunanlauteet

Puh. 020 757 5060 • www.warkop.fi